

MI GRAN AMIGA ANA FRANK

Proposta didàctica de Ramon Breu

COMENTARI

La pel·lícula es basa en l'amistat entre Anna Frank i Hannah Goslar, dues nenes jueves les famílies de les quals van haver de fugir d'Alemanya a causa de l'ascens de Hitler al poder, i que es refugiaren a Amsterdam. Amb l'inici de la Segona Guerra Mundial, es toparen novament al seu país d'acollida amb la barbàrie nazi. El film es basa en el llibre *Memories of Anne Frank: Reflections of a Girlhood Friend* de l'escriptora nord-americana Alison Leslie Gold, que ha

dedicat bona part de la seva vida a la investigació sobre l'Holocaust i sobre la figura de l'Anna Frank. A més, el director de *Mi gran amiga Ana Frank*, Ben Sombogaart va preparar la pel·lícula consultant la pròpia Hannah Goslar o Hanneli Goslar, que en aquells moments vivia a Israel i que tenia 93 anys.

“Ens havíem conegut a l'escola bressol i, més tard, quan ens vam veure a classe, vam córrer a abraçar-nos. Les nostres dues famílies havien marxat d'Alemanya per escapar de Hitler el 1934, i a Amsterdam vivíem una al costat de l'altra”, relatà l'Hannah Goslar en un text publicat per l'editorial Scholastic.

Hanna apareix en diversos fragments del diari d'Anna Frank com a Lies Goslar. Les amigues es retrobaren breument en algun moment del 1945, mentre eren al camp de concentració de Bergen-Belsen, al nord de Hannover, on es van veure per darrer cop. Hanna amagava pa als seus mitjons per proporcionar-li a l'Anna una mica d'aliment a través d'un tanca.

Goslar va sobreviure a l'Holocaust nazi i després de la guerra es traslladà a Jerusalem on aconseguí reconstruir la seva vida. Durant els darrers anys s'ha dedicat a fer pública memòria d'aquells anys terribles, tot recordant a l'Anna Frank com “una petita amb moltes ganes de viure”.

FITXA DE LA PEL·LÍCULA

Títol original: *Mijn beste vriendin Anne Frank*

Any: 2021

País: Països Baixos

Durada: 103 minuts

Direcció: Ben Sombogaart

Guió: Marian Batavier, Paul Ruven. Basat en el llibre de Alison Leslie Gold

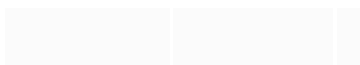
Producció: Coproducció Països Baixos-Hungría; ATT Productions, Talent United Film & TV, Interstellar Pictures.

Fotografia: Jan Moeskops

Muntatge: Herman P. Koerts

Música: Merlijn Snitker

Intèrprets: Hanneli (Josephine Arendsen); Anna Frank (Aiko Beemsterboer); Roeland Fernhout (Senyor Goslar); Lottie Hellingman (Senyora Goslar); Carmen van Zantwijk (Coco); Stefan de Walle (Senyor Frank).

PANTALLA D'ACTIVITATS

1. Escriviu la sinopsi del film.
2. Com és la Hanna? I el seu pare?
3. Ara expliqueu, també, com és l'Anna Frank.
4. Com és que l'any 1942 a Amsterdam, els jueus no podien anar al cinema, trucar per telèfon o avisar el metge?
5. Per què les noies acaben en un camp de concentració?
6. Com és que el mestre es posa a plorar quan li pregunten per la seva companya mestra?
7. De sobte, la família Frank desapareix. Diuen que han anat a Suïssa, però realment, on són? Per què la Hanneli no els acompanya?
8. En el camp de concentració, per què insisteix tant la Hanna a portar-li menjar a la seva amiga. Què les uneix tant?
9. En diferents moments de la pel·lícula apareix un llibre de Florence Nighthingale. Qui era? Investigueu-la. Quina relació té el llibre amb la Hanneli.
10. Quina va ser la venjança de la Hanna i de la Gabi respecte a Hitler?
11. Per què es diu, al final de la pel·lícula, que l'Anna Frank va aconseguir el seu objectiu?

LLENGUATGE I TÈCNiques AUDIOVISUALS

1. Un *tràveling* és un moviment de càmera que podem veure, per exemple, en els minuts 3, 68 i 78 del film. Quin efecte persegueixen els *tràvelings* en els espectadors?
2. Al llarg de *Mi gran amiga Ana Frank* observem un moviment pendular constant entre l'Amsterdam de 1942 i el camp de concentració de Bergen-Belsen, a l'any 1945. Quin nom té el recurs cinematogràfic de retrocedir en el temps?
3. En el minut 39 es produeix un bombardeig aliat sobre el camp de concentració i les presoneres queden amb les mans enlaire. La càmera, en aquell instant de la pel·lícula se situa totalment perpendicular al terra i per tant ens dóna una perspectiva aèria dels personatges. També passa el mateix en el minut 104, quan Hanna cau al terra al mig del camp. Quin nom rep aquesta angulació de la càmera?
4. Al llarg de la pel·lícula apareix un llibre de Florence Nighthingale sobre infermeria. Quin nom rep el tipus de pla que vol donar una especial rellevància a un objecte?

Vegeu el blog de suport: <http://llenguatgecinematografic.wordpress.com/>

TRÀVELING DE LECTURES

ELS CATALANS ALS CAMPS NAZIS

Als camps, no hi valia la fortalesa física, no hi valia que estiguessis habituat a tota mena de sofriments o d'incomoditats externes. No hi valia que haguessis nascut a pagès i que sabessis què és patir molt de fred, o les gelades al matí, la monotonia de dies i dies de neu, el vent rúfol o un sol implacable. Del camp han sortit els que deien: “malgrat tot, nosaltres som més forts que el feixisme”, o els que es repetien: “jo he de sortir d'aquí per veure els meus”. La moral personal era el primer pas per a trobar fórmules de solidaritat i de resistència.

(...) En Joan de Diego em va dir:

“- Al camp ens van robar la llibertat física, però la llibertat ideològica, la llibertat de l'esperit, aquesta no ens l'han robada mai”

(...) “Així, ens vam organitzar per instint de sobreviure. Després va venir el sentit polític de la supervivència col·lectiva. Era un món nou i a poc a poc el vam anar fent una mica millor”

Aquesta és l'opinió de Joan de Diego. Altres deportats se sentien més lligats als esdeveniments històrics i s'arrapaven a l'esperança de veure l'Alemanya nazi vençuda per la Unió Soviètica. La qüestió més important era oblidar que et consideraven un número i a poc a poc esdevenir , una altra vegada, una persona.

Una persona que anava reconstruint totes les traces humanes que la deportació esboirava . Ens diu la Neus Català:

“Cada dia anava darrera de la barraca i, amb aquell fred que feia, obria l'aixeta i em rentava. Moltes vegades havia d'esperar una bona estona perquè en baixés aigua. Al començament només rajava gel de l'aixeta. Érem parracs humans, desferres.”

La Neus sabia molt bé que, si es deixava de rentar alguna vegada, el seu cos es degradaria, es deixaria anar i acabaria convertint-se en una bestiola, en allò que els nazis volien.

(...) Una exdeportada francesa d'origen espanyol em va escriure aquesta carta:

“La nostra companya Charlie, el seu veritable nom era Carlota García, no era catalana, sinó basca, i el seu marit era valencià. Charlie era una dona

meravellosa, sempre a punt per ajudar les seves camarades i amigues que la necessitaven.

A Ravensbrück, al Block 32 on ens trobàvem, era com un raig de sol; sempre somreia i ens animava a tots amb paraules amables i plenes d'optimisme. Quan vaig arribar al camp de Ravensbrück (...) Charlie va avançar cap a nosaltres, sabent que érem espanyoles, i ens va agafar sota la seva protecció. Des d'aquell moment Charlie no ens abandonà mai més (...) Quan em cridà el comandant del camp per fer-me complir un càstig de 14 dies de calabós, em va acompanyar un tros i em va dir: "sigues valenta, te n'has de sortir d'aquesta, canta i pensa i pensa en la llibertat". Em va animar fins a tal punt que vaig sortir del maleït calabós molt afeblida, però viva. Després d'allò em va mostrar una abnegació enorme; triava les millors patates de la seva escudella perquè jo mengés, i Déu sap el que valia una patata al camp. (...) Quan vam abandonar Ravensbrück cap a un destí desconegut per a nosaltres, va dir-me: "Sigues valenta, anem cap a la llibertat, deixem aquest maleït camp." Durant els cinc dies de viatge en vagons de bestiar, em va mimar i protegir, tot trobant històries divertides per fer riure les nostres companyes en el curs d'aquell viatge sinistre per tal d'evitar el pànic. Finalment vam arribar a Mauthausen. Durant aquell trajecte esgotador fins al camp, ella va ser qui em salvà la vida.

Montserrat Roig (1991) *Els catalans als camps nazis*. Barcelona. Edicions 62. Fragments de les pàgines 245,246,247,264 i 265.

Activitats

1. Què era el més important per sobreviure en un camp nazi?
2. Quines tasques ha de fer la Hanneli al camp de Bergen-Belsen?
3. Creieu que la Hanneli pretén que la seva germana Gabi no sigui del tot conscient del que passa al seu voltant? Compareu aquesta actitud amb la del protagonista de *La vida és bella*.
4. A Catalunya hi ha una associació anomenada Amical de Mauthausen. Investigueu sobre els seus objectius i activitats.

LA MORT D'ANNA FRANK

"El diari d'Anna Frank" és un dels llibres més llegits del món. En l'obra, Anna Frank, jueva alemanya nascuda a Frankfurt (1929) i morta al camp de concentració de Bergen-Belsen (1945) ens narra les peripècies i les angoixes que ella i la seva família van patir a la que ella anomena "casa del darrera" d'Amsterdam, on restaren amagats des del juliol de 1942 a l'agost de 1944, per no ser enviats als camps nazis. Finalment delatats, Anna, la seva família i altres ocupants de l'amagatall foren deportats. Les pàgines del diari s'han convertit, pel seu poder d'identificació amb allò que sent i viu una noia de 14 anys en

unes circumstàncies tan determinades, en la més formidable denúncia del nazisme i de qualsevol forma d'intolerància i crueltat humanes.

Els innumbrables lectors d'Anna Frank, quan acaben de llegir el diari els queda un regust profund d'amargor perquè saben que l'obra s'interromp el dia 1 d'agost de 1944, a causa de la detenció d'Anna Frank tres dies més tard, el dia 4. Anna Frank va seguir vivint entre set i vuit mesos més, uns mesos de terrible patiment i crueltat.

Fins avui no se sap del cert qui va ser el responsable de la delació dels Frank i els seus amics. Després de la guerra es va investigar un empleat del magatzem de l'empresa del pare, però les proves no van ser suficient per iniciar un procediment. Recentment, investigadors assenyalen com a culpable, un holandès col·laboracionista amb els nazis que havia tingut negocis amb Otto Frank, el pare d'Anna, i que necessitava (a l'estiu de 1944) diners urgentment, la qual cosa devia fer que indiqués als nazis l'amagatall de la família Frank

El cert és que després de la detenció, la família Frank i els altres ocupants de la casa del darrera, com l'anomenava Anna, foren conduïts primer a la comissaria de les SS, i un dia més tard al camp holandès d'internament de Westerbork, on van ser obligats a fer tota una sèrie de feines tòxiques que li van provocar molts problemes respiratoris a l'Anna. Al cap d'un mes, el dia 3 de setembre, Anna i els seus van ser obligats a pujar al darrer comboi de jueus holandesos en direcció a Auschwitz. Els aliats estaven arribant, en aquells moments, a la frontera sud holandesa.

El transport consistia en vagons de bestiar, la gent anava apilada, sense menjar ni beure ni poder fer les seves necessitats, així durant tres dies. De les 1019 persones que van viatjar en el tren, 258 homes i 212 dones van ingressar al camp i els fou tatuat un número al braç esquerre. Les altres 549 persones, entre elles els nens més petits de 15 anys, van ser portats directament a les cambres de gas.

Un cop a Auschwitz, les famílies foren separades. Anna, la seva germana Margot i la seva mare, foren obligades a despullar-se i a "desinfectar-se". En aquest moment va començar un llarg via crucis de fam, malalties i fred. Anna i Margot van romandre menys de dos mesos a Auschwitz, i després foren traslladades a Bergen-Belsen. La mare, Edith Frank es va quedar i morí el 6 de gener de 1945, víctima de la fam i de l'esgotament.

Quan les germanes Anna i Margot van arribar al Bergen-Belsen a finals d'octubre o principis de novembre de 1944, el camp estava ple de gent, i els presos seguien arribant. Hi mancaven instal·lacions higièniques i de menjar, pràcticament, no n'hi havia. Les SS no podien mantenir l'ordre en aquell colossal caos, només es limitaven a impedir les fugues i a deixar morir els ocupants. Van començar les epidèmies i com que no hi havia medicaments, no es van poder parar. La més terrible fou el tifus que va matar 50.000 persones en tres mesos.

Una amiga d'Anna, Hanneli, va explicar anys més tard que es va trobar amb Anna Frank a Bergen-Belsen, tot i que no la va poder veure, perquè era de nit i una tanca de filferro recoberta de palla les separava. Hanneli explica que Anna era una noia desfeta, que plorava constantment. Deia "Ja no tinc pares",

pensant que el pare havia anat a la cambra de gas (El pare fou l'únic supervivent de la família). Explicà que la seva germana Margot estava molt malalta , que no tenien res per menjar, que tenien molt fred i que li havien afaitat el cap.

Els testimonis de la barraca on Anna i Margot Frank van passar els seus darrers dies diuen que les dues van contraure el tifus. Els paràsits que Anna tenia incrustats a la roba li feien tant de fàstic que es va treure la roba i la va llançar. Anna anava amunt i avall embolicada amb una manta fins que la solidaritat de les companyes va fer que pogués vestir-se de nou. Les noies tenien la cara demacrada, eren tots pell i os, a més a la barraca tenien el pitjor lloc, prop de la porta i es morien de fred. Se les sentia dir “tanqueu la porta, tanqueu la porta”, però cada dia se les sentia menys. A finals de febrer de 1945, les germanes Frank, van morir. Van treure els seus cadàvers i els van col·locar davant de la barraca. Després se'ls van emportar i els van llançar a una enorme fossa comuna, on hi van anar a parar milers de cossos.

Text de Cinescola

Activitats

1. El cas d'Anna Frank i de la seva família és un dels més colpidors dels milions d'històries de persecució nazi contra els jueus, precisament perquè coneixem de primera mà allò que pensaven, allò que sentien i allò que temien les víctimes del règim de Hitler. Elaboreu un mural sobre la figura d'Anna Frank a partir de citacions del seu diari i de diverses informacions i fotografies que podreu trobar a www.annefrank.nl i www.annefrank.de o al Anne frank Zentrum Rosenthaler Strasse, 39 10178 Berlin.

CONTRACAMP: ASPECTES DIDÀCTICS PER AL PROFESSORAT

Elements de debat i relacions que es poden establir

- L'Holocaust nazi.
- Els camps d'extermini.
- El *negacionisme*
- El racisme i les neteges ètniques.
- Les responsabilitats de l'Holocaust
- El feixisme: origen i conseqüències.
- La memòria històrica: Fer present el passat.
- El cinema com a element de sensibilització educativa i social.

Objectius formatius

- Ser conscients de la necessitat de difondre la memòria de l'Holocaust.
- Aproximar-nos al coneixement dels camps d'extermini.
- Reflexionar sobre els feixismes i les seves conseqüències.
- Conèixer les doctrines racistes en el món contemporani.
- Analitzar les característiques cinematogràfiques de *Mi gran amiga Ana Frank*
- Aproximar-se a l'estudi, a la crítica i l'anàlisi d'obres cinematogràfiques.

Criteris d'avaluació

- Visionat atent, correcte i respectuós del film.
- Respondre adequadament a les qüestions de comprensió i de llenguatge cinematogràfic de forma reflexiva i interessada.
- Capacitat per relacionar i entendre les diferents problemàtiques socials i polítiques plantejades en el film.
- Identificar els temes i subtemes del film.
- Lectura dels textos de la proposta didàctica i realització adequada de les activitats.
- Participació activa en els debats que es puguin suscitar.
- Expressió escrita i oral correcta de les feines proposades.